

ВЫХОДНІЙ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛІДЕННО

В СПРАВИ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРИКА
20 сот.

Валішала, 25. жовтня 1926.

Львів, 26. жовтня 1926.

Судове слідство.

Слідство поліційне.

Свідство, що його веде поліція, роз'яснює головним чином різницю молодих людей, добрих діяти хоч посередню до жереми значущу. Всю свою енергію поліція спрямувала, як подає польська преса, на те, щоб діяти такими ж іншими дорогами на слід українських боток. Як досі — без ніякого успіху. Сама польська преса заперечує, начеб арештовано лише 7 українських студентів, а між ними й убийць, при переході Збруча. Так само не має нічого спільного з убивством однієї жінки — українці, арештований в Мостових під замком похвалюваний цього убивства. Словом — ніякого сліду українцям.

Pen: 311.

Ревізію у Львові у зв'язку з убиством
в містечку. Шкоди повідомляють нас
про сім'ю ревізів у різних сторонах міста.
Відома 23, п. м. відбулася точно 30-та
у черги ревізів у помещиків п-ні
завантаження Фронієй при ауд. Зелений ч. 72.
Ревізіою від год. 7:30 до 10 рану па-
чати документи сина п-ні Фронієй Во-
лодимир, студ. медицини, що недавно
приїхав із Чехословаччини, а також сту-
дента вет. мед. Петра Кудинича і студ.
Філі Махалюха Чорнодубовського, що разом
з ними мешкають. Забрали у студ. Волода
Фронієй такі папери, як статут "Просві-
ти", части від матеріалів і т. п.

Міністр Савельєв - Клявдковський і
Убийство.

Польська преса подає, що на конференції, яка відбулася у львівському посвідстві, де вихором пох. кур. Собіньск-го

участю міністра внутр. справ ген. Славой-Складковського, я. міністр, інформуючись про хід слідства, гримнув кулаком до стола і крикнув: «Заочнісі мусять бути заочнісі, і то правди!» З того приводу «Сл. П.» пригадує, що в справі відомого нападу на пос. Зделковського той самий міністр започаткував ще перед трьома тижнями енергійне слідство, а досі воно не може виказатись найкращими успіхами.

ВнТЗд б. ціс. Вільгельма.

Лондон, 25. сентября 1926.

«Нью Йорк Геральд» повідомляє з Парижа, що Рада Амбасадорів pozwoliť бувш. цісареві Вільгельму покинути Голляндію і виїхати до Греції для порятунку здоров'я. На думку лікарів, острій голляндський клімат шкодить здоров'ю бувш. цісаря. Він подорожуватиме під ескортою спеціальної прибічної сторожі і вільно йому буде під час подорожі задержуватися також і в Німеччині.

**Персональна мадярсько-
румунська унія.**

Відень, 25. жовтня 1926

Із Бухарешту повідомляють, що проєкт персональної мадярсько-румунської унії стрінувся з опозицією лібералів і хліборобської рум. партії. Ці партії побоюються, що унія скріпила б в Румунії великих земельних власників. Крім того переговори на унію розбилися об справу наслідства престолоа. Мадяри домагаються задоволення прав кор. Карла.

Стріча Штрелемана
з Мусоліні!

Женева, 25. жовтня 1926

Не забывали ни запрещения Сталинского
Урдау, в турецких политических к-ла
уперто говорить про недалеку страну ш
ных политик.

Зіад українських ошідностено-кредитових кооперативів

Львів, 26. жовтня 1926.

3 ініціати Льомбардської Каси Опалювальників відбувся в 1924 році Перший Міжнародний Опалювальний Конгрес в Милані. На цьому конгресі вирішено дати 31. жовтня, себ-то день закриття конгресу, прізвисько постійним щорічним "Днем опалювальників". Одночасно постановлено покласти до життя Міжнародний Інститут Опалювальників в Милані.

Згаданий Інститут засновано в 1925 р. в Мільні (Віа Монте ді Пієта, 4). Нинішнє місце є головним пропагандистським центром серед найширших верств суспільства, підтримка розв'язку ошадистості Інституції у всіх краях, координація її праці на міжнародному терені та періодичне організування міжнародних конгресів.

14-го вересня 1977, року проєктований
1-й міжнародний конгрес у Філадельфії, який буде мати на меті об'єднати
зусилля всіх національних інституцій
у прайм-інд ширини ідеї ошдності
уможливити різним народам об'єдна-
лення з методами і системами пош-
рення грошової ошдності; пошир-
розвиток ошдностевих інституцій у різ-
них краях та шляхом порадумання тих ін-
ституцій внаслідок умов, які утримують
вади їх початку і нинішніх інтересів

Членом Міжнародного Інституту в М'яні може бути кожна особистість інституту.

Свято „Дня ошадности“ має бути присвячене загальній пропаганді ідеї ошадности в найширших верствах суспільности — одночасно мусить стати днем прагн присвяченням ідеї ошадности, ширеній життям і друкуванням словом в церквах, школах і в усіх народних установах.

Вже в 1925 році святковано „День опаності“ в 27 державах, що брали участь в опаностевім Конгресі в Мілтані.

Американці в З'єднених Державах щорічно святкують „Тиждень оцалності“, який починається в дні уродження Франкліна (17 січня).

В цьому році українська кооперація відсвяткує "День ощадності" згідом кооперативних установ, на якому буде виступлений реферат про ідею ощадності буде обговорена справа організувати пропаганду ощадності.

Згідно визначено на день 30. жовтня (субота) п. р. Відбудеться він в доякелі Центрального Кооперативного Банку, Краєвого Союзу Кредитовий у Львові (Ринок ч. 1) від 10-тої години перед полуднем. До кооперативів, а перш усього однодворств кредитив, повинні прийти своїх членів яких з зібрання масову участь. Організована участь належить до ряду цих умов, ч. 6. особливо малого економічного розвитку

Біржа.

Грощ!

Девізона біржа виявив слабу тенденцію. Курс долара такували 900-903, а приватних оборотах оферували долари по 900-901.

362ж.

На біржі екзекутивне кудно гороху В торія, підлати за нього 10175 дол. З пр чими недатчі заліжаних вагонів і сплатом до утрядного довозу, ду скромно подача при велими сільнім по ті. Наделіком того ціли Ядуть уторі Пшениця красва дівська 43'25—46'75, мін щия красва селяська 43'25—(4'25, мін гальська 33'25—34'25, міння гальницька бу варній 32'00—33'00, міння гальницька переделювання 3'00—31'00, міння пасо ний 27'45—28'50, мін гальницька 28'00—29'00, кукурдуза румуńska 29'50—30'50, ф работ промислов 6'50—7'00, фасоля бі 38—40, фасоля копрлова 3'00—32'00, ф соля крас 36'00—38'00, горох бі-Викто 80—90.

Львів, 26. жовтня 1926

„На тій окраїній висхідній школі (като-
лицької) — кінцем своєю інвазі-
ційну промову й ректор Смірдашкін —
до якої, не здавши що на вітанню коро-
жж на елементах, горіть і Руська з Ма-
лопольськи, і Волин, а якої світло стигло
до надпостановляючого города все числен-
ніе моголо з краві полудневої Саван-
шини, що давніше студіювали в Росії,
вашим завданням, академію моголожі,
буде втрачати високо праворозд-
ської науці і культури. Все пам'я-
тайте про те, що поторапливаю неседе
і насліді займалих моголожі не зумів
переробити польського народу на Німці
на Москві, підчас коли у відній рин-
посполиті міліони Німці, звикомі
повною національною автономію наге-
бурським правом — дали нам незалеж-
патріотичне польське міщанство, а висо-
кий рівень нашої культури спротиви не
дуже повну асиміляцію близькі нам на-
товської шляхти, але й елементи стійко
нам далекі, як подільські Вірмені або
литовські Гатари. Пам'ятайте про те, що
в кінці і насліді народу і що на ви-
тільки обов'язок відіслати для Польщі
підне і світло минулими становище серед
народів Європи“.

Що адаряс в шій святочній промові, яку ролю приписується "кресовій вшехніци"?

Рольо асиміляційно-денационалізаційну. Мовляв, Львів зі своїм спольованим вловні університетом є bastіоном польської науки і культури, є тією твердинею, яка з одного боку висилати все нові баталіони на завоювання і покороєння "кресів", а з другого перемелювати в своїм млині українську молоддь. Ось надії, які приймаються по "красовій відстані".

Та чи справді те „світло“ так
ясне, так сильне, всеобіймаюче?
Чи Львів і спольонізований львів-
ський університет можуть сповинти
покладати в них надії?

Дозволимо собі щонайменше сумніватися. Ніде правди діти, передвоєнний Львів був справді столицею і твердинею польської науки і культури, але повоеований "польський Львів" є вже тільки тією минулого, лише відблиском колишнього світла, що постійно згасне і розсівається, аж поки зовсім не згасне. Передвоєнний Львів отримався з наслідків германізаційної доби, справді ставав усе більше "заборолем польськості" не лише на Сході, але найважливішим польським осередком взагалі. Польська шляхта, найбільш освічена, найкультурніша і найбагатіша передова верства польського народу, актом угоди з 1807 і з габсбурзькою династією здобула була необмежену владу в країні. Витіснюючи всі соки з народу, розпоряджаючи величезними матеріальними засобами, вона кинула горячкову до будівництва польськості на наших землях. При тому визначалася вона дипломатичною гнучкістю і вмінням приєднувати й українські елементи перетворювати їх в своїх лакеїв. Польська шляхта (консервативна й національно-революційна) витворила була спершу ти-

celowego nakładu i wywar w myśli 1913 p. k. p. zakaż. dalszego zgrupowania
pamięta tego paktu, znaczącego. Zaraz
sen wyzyskać i przez to, aby doświadczyć
dyktatoru tego zgrupowania, by ostatecznie
niemniej, niejednolite, w najgorszym
miejscu i to na pierwszy, wronie. Niezwy-
kale tego zgrupowania, zgrupowania, który
swoje, zgrupowania, zgrupowania, zgrupowania
zgrupowania 1913, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 8

[illegible]

razdzielanie i zniszczenie całego narkotyków i wy-
daj w tym 100 zł. Zakaz dalszego
rozporządzania tego planu dewiza-
nego. Zarządzić wydanie tej kwoty
redaktorowi tego czasopisma, by przesłał
najbliższemu umieszczenia w najbliższym
numerze i to na pierwszą stronę. Nawię-
dowanie tego zakazu posiadać na 100% naty-
sławstwa przeznaczone w 21 ust. drak. z 1935
XII, 1932 lit. p. p. Nr. 6 ex 1935 C. z. 1.
Wydanie za przekroczenia 100% C. z. 1.
p. p. 1. - Wzrost dnia 24. października 1935

„gente Rutheni, natione Poloni“, який описав в ході демократизації суспільного життя авульгаризувався в ординарний і популярний тип „хруня“.

Польська шляхта втворювала культурні цінності в користь польського народу, базуючись на праці мільйонів робочих рук, які зі свого боку втворювали матеріальні засоби для неї. Вона то творила Освітливий, театр, об'єднувала театри на університеті; вона розвивала мережу польського шкільництва, щедро наділювала польські культурні установи допомогою з краєвих фондів і державних. Польська шляхта стігалася у Львові польських культурних робітників, визначних діячів з Варшави, Познаня і навіть Києва. Особливо після невдалого повстання 1863 р. Львів і Сх. Галичина зародилися приливом нових польських інтелектуальних сил.

Цей процес нагальної польонізації нашої країни продовжувався і в добу поширення демократичних ідей. Те, чого не могла зробити консервативна шляхта, робила польська демократія.

Довоєнний Львів був справді „забором польськості“. Ясно, що з хвилею демократизації суспільного життя на його арену виступили й придавлені сили нашого народу. Львів став тереном боротьби двох культур: польської й української, але польська всетаки була горою. Поруч Кракова Львів був найбільшим осередком польської культури, найбільшим продуцентом польських культурних і всяких інших вартостей. Тут ділали найбільші польські уми, тут гуртувалися найбільші політичні голови, тут кипіло польське життя, чи треба пригадувати давнішу польську пресу розміром високого рієня, в якій працювали такі польські велитні, як Щепановський, Рєвакович, Романович, Масловський, Вислоух? А та преса мала велику атракційну силу, коли поруч зивілювали Українців, як Стебельський, Костецький, Миронович, Сроковський — працювали в ній такі передові Українці, як Павлик, Франко, Шурат, М. Ганкевич. Чи треба пригадувати ролі у значенні польської театру у Львові в добу Павліковського? Львів був осідком таких велитнів польської культури, як Бєзовський, Каспрович, Стаф, Іжиковський, Людвик Кульчицький і ин. Польськість затоплювала жидівську пе-

Жіночі модні матер'яли Шовки, Полотна Мужеські сукна

1630

59-7

виробництво

ФІРМА
РОМАН
ЗУБИК
Львів, Галицька 16

редову верству з такими провідними діячами, як Ашкенази, Колишер і Левенштайн. Таких прикладів можна наводити без кінця. Словом, Львів був справжнім великим центром польської культури. А сьогодні?

Гляньте на алейку, морально зруйновану, матеріально несамостійну (субвенціоновану) польську пресу! Порівняйте її рівень з передовим, пошукайте за підписами хоч як-так відомого культурного діяча, а матимете те „світло“, яке ще світить для п. ректора Семрадського. Загляньте до вічно дефіцитових, містом штучно піддержуваних театрів, а пізнаєте „мес'янізм“ сучасного „польського Львова“. Підійдіть і на прославлену „кресову вшєхніцу“, де замість науки процвітає політиканство, на вшєхніцу, якої „світло“ треба було піддержувати викиненням українських катедр, українських професорів і переслідуванням української молоді, а побачите, що те світло померкло.

В агонії „польський Львів“, за який даремне Польки дали свою кров. Його смерть немінуча, бо його польськість була і є штучною. Сьогодні тільки бюрократія, військові, написи на урядових установах і жидівських крамничих стверджують його зовнішній польський характер. Скупчені тут у добу неактивності Іларшави і Познаня сили постійно відпливають на польську національну територію в її природні центри. Для Польків і польської культури Львів стає провінцією і то провінцією „кресовою“. Свого світла вона не має, а тільки відбиває розсіяне світло польської культурної метрополії (Варшави і Кракова). Львів на українській національній території зливається з великими труднощами вертає до своєї природної ролі, до осередку західно-українських земель.

Надії на регенерацію, відродження „польського Львова“ є мріями фантаста з породи „варятів“ проф.

Фулінського. Бо закон життя, опертий на природному розвитку, є сильніший від всіх побожних бажань. Робота „кресових лицарів“ є Сизифовою працею, яка може припізнати природний хід подій, але не може його зміняти.

Імперіальна британська конференція.

Від 19 го ц. м. радить у Лондоні всебританська конференція, дев'ята з черги нарада представників Англії та її доміній над одноосильністю закордонної політики. Така конференція є винятком думок між урядом метрополії і урядами англо-саських доміній та Індії. До дотеперішніх урядів: Великої Британії, Канади, Австралії, Нової Зеландії, Південної Африки та Індії прибув цього року ще один член: представник ірландської держави.

Який головний предмет наради цього з'їзду? У першій мірі справа ратифікації льокарських договорів, які торкаються гарантій на випадок війни. Чи англійські домінії придуть Англії з підмогою на випадок європейської війни і в яких розмірах? — ось що журить британських дипломатів. Після досвідів з 1914 року домінії мають поважні сумніви, чи їм оплатиться врати на селє татар поміч Англії у війні. Інтереси споріднених держав, які зв'язані є нині з Англією спільним промислом і мовою, починають виринати в іншій світлі. Деякі з доміній прямують виразно до більшої самостійності в своїй закордонній політиці, — інші не мають нічого проти змінення взаємин з центром англо-саської культури, якщо ш взаємини дадуть їм більший вплив на керму політики в Лондоні.

Представник Канади або південної Африки мусить боронити подекуди інтереси культур і рас зовсім ворожих Англії. У Канаді голос має французьке населення, в Африці

голандське. А які настрої панують в Ірландії, яка пам'ятає ще, що свою незалежність виборола собі дулами гармат, або в Індії, де новопобудований націоналізм нахилився в стадії небезпечного ферменту! Саме ця розбіжність інтересів різних частин британської імперії журить Англію не менше як її внутрішні справи — промислова криза, затяжне безробіття.

На засіданнях імперської конференції прем'єр Австралії Брюс поставив справу дипломатичного представництва доміній у чужинних державах. Щодо цього питання різні домінії стоять на різних становищах. Ірландія та південна Африка хотіли би мати своїх окремих дипломатичних представників; Австралія, Нова Зеландія та Новофундленд вдовольняються одним представником Англії; Канада хитастся між обома поглядами. І в справі льокарських договорів в неїма ще згідності. Австралія та Нова Зеландія настоюють на тім, що підписи повинні бути покладені всіма солідарно, щоби не показувати перед світом розбіжності інтересів британської імперії. Але як цю солідарність знайти? — покищо не знають.

Зате щодо торговельних взаємин усі представники є згідні зміняти їх з Англією. Однак раніше мусить окрема комісія розслідувати нові післявоєнні умовини торгівлі в поодиноких домініях. Представник Канади висловив потребу своїй країні мати постійні ринки для продуктів власного промислу. Найважливішу справу: одноосильності закордонної політики відкладено на кінець, після реферату англійського прем'єр-міністра, міністра закорд. справ, війни та моринарків. Хто знає, чи світ дізнається про все те, що скажуть цього тижня на цю тему зібрані представники англійської імперії. Англо-саські народи вміють мовчати і вміють вести політику по ліній тверезих обрахунків. Вони не засом'яються повторити слова амбасадора Злучених Держав у Лондоні в 1921 р.: „Богато є таких, які вірять, що ми післяли своїх молодих жовніврів через океан, щоби спасати Велику Британію, Францію та Італію. А це не є правда. Ми вислали їх виключно в обороні Злучених Держав.“

Вислідки імперської конференції потвердять, наскільки англійські домінії почувають потребу оборони Англії у власних інтересах.

В. ЛЕВИЦЬКИЙ.

На театральній сцені.

Вбогість сьогоднішньої французької драматургії. — Новітня „коханка“ на сцені. — Винниченко в Одесі? — Виглядає.

Париж, в жовтні 1926.

(Докінчення.)

V.

Від тутешніх земляків чуємо, що в теперішньому чи найближчому сезоні мала би йти в Одесі одна з драм Винниченка, „Панна Мара“, чи інша котрась. „Одеон“ — другий по „ранзі“, після „Театру Французького“, субвенціонований театр Франції, сцена Корнея і Расіна, Сервантеса й Шекспіра, Гюга і Альфонса Доде, Толстого й Ібзена, і само прийняття Винниченка в таку сімю — дуже щире признание його талантові. Нпр, ні один польський драматург ще не появлявся ні в Одесі, ні в Театрі Французьким (званім популярно „Комедією Французькою“). Все таки побоюємося, що стрінується з деяким розчаруванням ті наші земляки, котрі обіщують собі, себто Винниченкові й українському імені, якихось надзвичайних тріумфів в дні цієї вистави, чогось в роді об'явлення зачудованій і розентузімованій французькій публіці — об'явлення геніального письменника, Нового Слова, українського духа. Винниченко безперечно дужий талант; та сам він занадто добре свідомий своїх здібностей і їх границь, аби претендувати

одним розмахом осяяти французький театральний світ. Бо і чим?

Драматичною технікою? Ледві. Бо хоча техніка будови Винниченкових драм і замітна, то вона таки не перевищає звичайного рівня французької драматичної техніки, з її незрівняною вм'їстістю діяльов, ведених і розмотуваних зв'язок, драматичних ефектів і т. н. На цьому полі важко тут заїмпонувати.

Характером своєї життєвої й мистецької концепції? Теж ледві. Життєва, філософська концепція Винниченка — романтична; мистецька — реалістично-натуралістична. Ні одною ні другою, ні натуралізмом, ні романтикою — не робимо собі ілюзій — тутешній публіці заїмпонувати вже не сила.

Натуралістичними засадами — ні, бо школа Золя і його епігонів, яка довгий час тут була панувала, вмила своїми натуралістичними методами надіюстися, і то порядно, французькій публіці, і публіка ця вже на цей товар не лася. Занадто багато вона вже бачила своїх і чужих натуралістичних кусників, і ледві чи зможе зміняти цей смак її наш Винниченко. Суду, мовляв, не перепишеш...

А своєю романтичною концепцією життя, етики й моралі? Ще менше. Винниченко, може й не задаючи собі сам справи з цього, істинний романтик, визнаєць романтичної життєвої філософії, проповідник романтичної моралі.

VI.

В усьому, що Винниченко пише, він заєдно бється, розправляє

й возиться все з тим же каменем своєї життєвої моральної мудрости: з заповіддю „чесноти з собою“. На всі лади, з різних боків, під ріжними заслонами все в нього (говоримо тут очевидно тільки про письменника, а не про людину з її приватним життям, до якого нам зась) товчється та „чесність з собою“. Можливо, що в цій концентрації і сила Винниченка. Нема й сумніву, що в царину нашої анемічної, малокрової драматургії, та нервна Винниченкова заповідь внесла кілька судорогів дійсного життя. Але для західно-європейського світа, зосібна французького, заповідь ця втрапила — щоб делікатно сказати — принаду новості. Давно втратила. Бути чесним з собою, себто йти за закликом своєї крові, своїх нервів, інстинктів, пожадань, апетитів, йти за їх закликом навіть (і особливо тоді!), коли дорога йде поперек інших людей, поперек існуючих законів, звичаїв, моралі, — то старий (ми майже сказали би: виполоділий, вияловілий і заяловілений) принцип романтики, то ядро науки Жана-Жака Русса, вполчене в теорію Великої Революції. Нового в ньому нічого для французької публіки. Нині романтика — бєє поіге духової еліти французького народу, майже однаково чи вона право чи лівої масті; виників від цього Винниченко анайде у Франції небагато.

Своїм лєогічно-раціоналістичним способом Французи проаналізували до кінця і довели до її крайних висновків романтичну заповідь чесности з собою і сказали собі що

краще мати діло з простим запереченням усякої моральної засади, з нігілізмом чи анархізмом етичним, ніж мати діло з такою гучною й небезпечною для людського співжиття засадою. Канібал любить людське м'ясо, і він чесний з собою, коли заспокоїть той свій апетит — усупереч заборонам англійських колонізаційних законів; це крайний сазис, приклад „чесности з собою“ в практиці. Ні, кажуть Французи, тут нема жартів: є певна скількість, є ціла система необхідних для людського співчуття заповідей і приказів, необхідних — отже об'єктивних, які одиниця мусить слухати без огляду на те, чи одна чи друга заборона відповідає її інстинктові, апетитові, „поглядом“, то що. Значить, не вбивай, не кради, не свідчи ложно, і т. н., і не пожадай жінки ближнього твого — незалежно від того, чи воно тобі подобається, чи ні. Інакше підем до дому поправа, до заведення духово хорих, до аязниці.

Ось що відповість пересічний Француз — латинської класичної культури і, хочби вільнодумний, римо-католицької формаші, на етичні заповіді і моральні проповіді персонажів Винниченка. Та ще, чого доорого, вискаже свою зачудовану цікавість: як саме, якими наслідками, видивається така принципіальна протидисципліновість моральна на життєвій практиці культурною і дисципліною молодих „компатріотів“ (земляків) Володимира Винниченка?